

ARA, COM EL 22 DE JUNY

Un govern sense oposició, una oposició sense poder

Després de les eleccions del 22 de juny, la nova entrada política al Parlament espanyol reproduceix els esquemes anteriors. Enfront de l'hegemonia absoluta del PSOE la descomposició dels partits en l'oposició s'accelera, amb una resistència només: el govern de la Generalitat de Catalunya.

J. Sanmartí

Té tota la raó Miquel Roca quan diu que a l'Estat espanyol només hi ha dos partits amb cara i ulls: el PSOE i Convergència Democràtica de Catalunya. Tots els altres pateixen sengles crisis, més o menys obertes i profundes, o bé tenen un pes petit en la vida política estatal, com és ara Euskadiko Ezkerra. Des de les acaballes de l'estiu el país ha pogut assistir estupefacte a dues escissions importants, la d'AP i la del PNB, sense comptar la ruptura de la Coalició Popular, i si bé l'àrea comunista s'ha tranquil·litzat un xic, les picabaralles van esclatant en d'altres indrets, com és ara a Galícia, on la Coalició Galega s'ha partit.

Aquest caos, producte, en part, de situacions llunyanes i en part conseqüència directa de les eleccions del 22 de juny, ha tingut un doble efecte sobre el panorama polític d'aquesta tardor: d'una banda, ha deixat el camp completament lliure: el PSOE, que consolida la seua hegemonia indiscutible i bastant indiscutida, i, de l'altra, permet de creure que el mapa de partits no és fixat, fet que esperona algunes forces marginals a

intervenir, com és el PRD, o la creació de noves.

No és un fet ben bé nou, però en aquests moments, l'únic contrapès segur al poder socialista és Convergència Democràtica de Catalunya o, més ben dit, la Generalitat de Catalunya. Ja durant la legislatura anterior es comprovà que la Coalició Popular no inquietaria seriosament el govern central, i així fou. Les úniques forces que plantaren cara de debò a l'hegemonisme socialista foren els governs basc i català, els únics poders fàctics

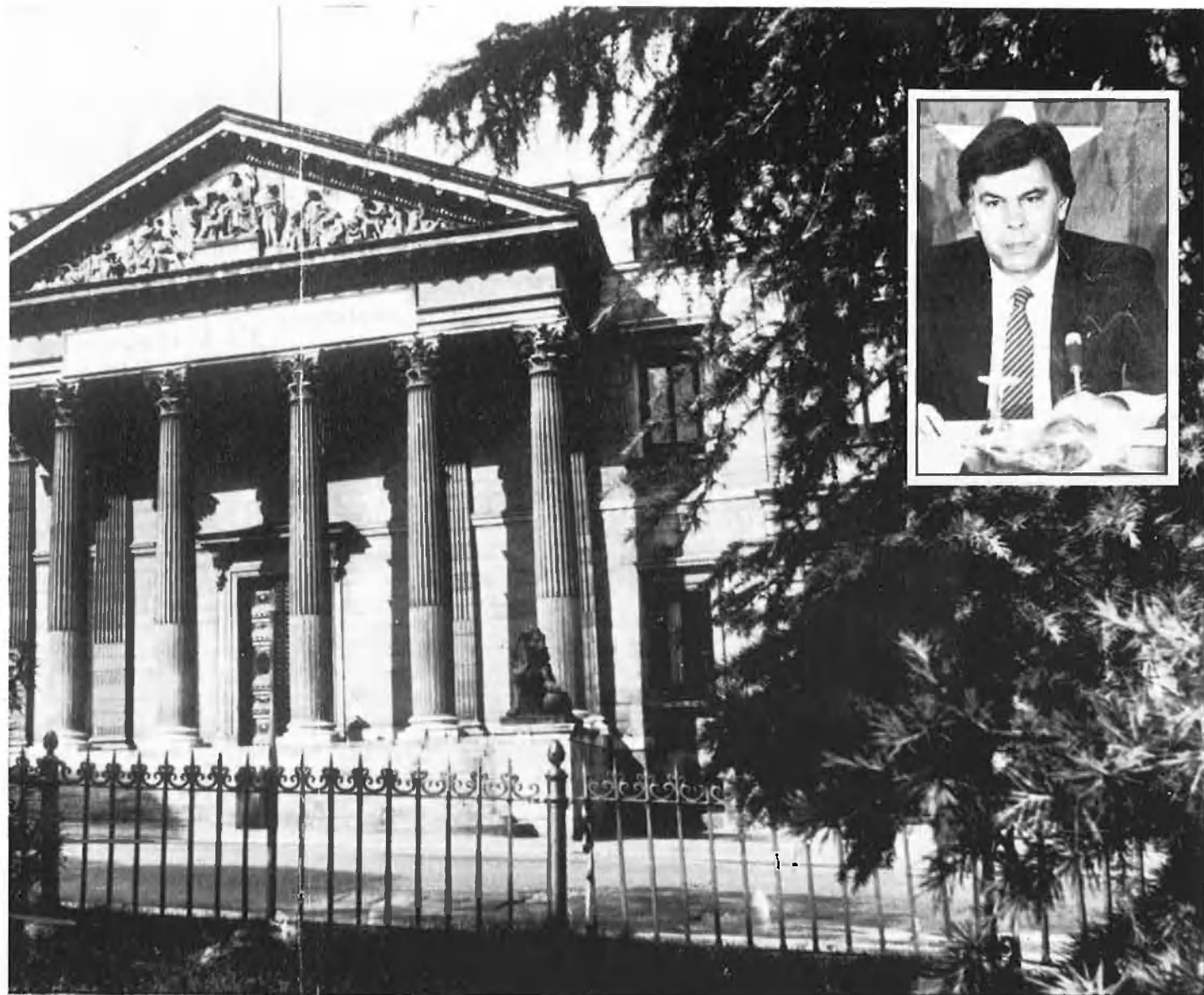

Luis Burón Barba, ex-fiscal general.

que obligaren els socialistes a pactar diverses qüestions en contra dels seus interessos (vegeu EL TEMPS número 74). El pacte de legislatura a Euskadi i la ruptura del PNB neutralitzaren el govern basc, i solament la Generalitat conservà prou força per neguitejar els socialistes. Doncs bé, després del 22 de juny aquest esquema s'ha tornat a reproduir, si bé amb més claredat encara que fa uns mesos. Per exemple, Manuel Fraga ni tan sols no ha estat confirmat com a cap de l'oposició, fórmula discutible que, per cert, enutjà molt els altres grups.

Els greus problemes interns, primer de la Coalició Popular i després d'AP, han acabat d'esfondrar aquest partit com a principal força de l'oposició i la resta de formacions que no tenen dificultats al seu si, tampoc no tenen prou influència per inquietar seriosament el PSOE. És el cas del PDP, del CDS o d'IU. No és únicament una qüestió de correlació de vots al Congrés de Diputats o al Senat, on és clar que el PSOE té una posició privilegiada, gràcies a la seua

majoria absoluta. L'escassa implantació social dels partits fa que la vida política a l'Estat espanyol es redueixi quasi exclusivament al Parlament, terreny on el PSOE és fort d'una manera especial. Només cal comparar els 160.000 militants del PSOE o els 220.000 d'AP (segons dades oficials) amb el milió i mig llarg que té la Democràcia Cristiana o el PCI a Itàlia.

Moltes crítiques i poques dimissions

Incapaç de traslladar la lluita a altres aspectes de la vida pública, els partits de l'oposició insisteixen una vegada i una altra a plantejar aspres batalles al Congrés de Diputats (al Senat començà les sessions d'aquesta legislatura amb una mena de debat per preguntar-se una altra vegada per què serveix i què pot fer). Molt astut, el president Felipe González traslladà la responsabilitat de la infravaloració del Senat als estats majors dels partits i al Congrés, i rebutjà la proposta de reformar la Constitució en aquest capítol que li va presentar el portaveu de

CiU, Ramon Trias Fargas. No és estrany, ans al contrari, que en aquests polèmics debats tots els grups de l'oposició coincideixin molt sovint en les dures crítiques al govern socialista. Això es va poder comprovar, per exemple, en el debat sobre el cas del «Nani», o en el dels 90 guàrdies civils que no comparegueren a declarar davant d'una jutgessa de Bilbao per ordre del govern, o en el del Memoràndum lliurat a l'OTAN que l'oposició vol llegir de totes totes, etc.

Aquestes sessions, però, no han fet modificar ni un mil·límetre les posicions de fons del govern, signe palès de la feblesa de l'oposició. Fins i tot amb la majoria absoluta socialista, un afer com el del «Nani» o el dels guàrdies civils, hauria obligat a dimitir qualsevol altre ministre de l'Interior. Però, aquesta és, per desgràcia, una democràcia sense dimissions, un dels aspectes més inquietants del règim polític espanyol. Per molt grossa que sigui l'acusació, aquí no plega ningú. Des que el PSOE governa, l'oposició no ha obtingut cap dimissió important, ni

tan sols aquelles que semblen més fàcils, com la de José María Calvino o la del ministre José Barrionuevo. Les que s'han produït, com és ara la del fiscal general Luis Burón Barba, són degudes més aviat a diferències personals amb la política del govern, però no per la pressió de l'oposició. No debades, Jorge Verstrynge deia l'altre dia que AP ha esdevingut «un protectorat del govern» i que s'ha instal·lat en una oposició còmoda mentre durin les subvencions bancàries.

La democràcia sacsejada

D'altra banda, els dos afers esmentats demostren que la política interior, el difícil equilibri entre drets i llibertats i seguretat, continua sent la part més feble i fosca de la gestió del govern encaixat pel terrorisme i obsessionat des del primer dia perquè no l'acusin d'esquerranisme condescendent i, per tant, còmplice de la delinqüència comuna i política. Ambdós escàndols, potser la sotragada més forta que ha sofert la democràcia espanyola des del 23-F, indiquen que el

govern, sense un control polític efectiu, no tem vorejar la il·legalitat, ni deixar-se ficar gol sense admetre les clares responsabilitats polítiques derivades, al marge de les judicials.

La filosofia destil·lada per la Llei Antiterrorista s'estén: la lluita contra el terrorisme disculpa els excessos de la policia provats i el poder executiu se situa per raons d'eficàcia per damunt del judicial i del legislatiu, entès sovint com un simple entrebanc a

antisocialista, a causa de la inestabilitat dels partits i de la negativa d'algun d'ells, sobretot el CDS, a formar-ne part, la situació en els rengles de l'oposició és tan fluida que sorgeixen alternatives al PSOE com si fossin bolets. El PDP i el CDS se'n consideren pel centre, i IU per l'esquerra, però ara ja apareixen fins i tot les «alternatives» a AP, com és el cas d'aquest nou possible partit encapçalat per Jorge Verstrynge. Fins i tot, el PRD

respecte que la dreta estatal està mostrant pel nacionalisme de Jordi Pujol. El 1981 l'ala més conservadora de la UCD l'adduí per justificar el 23-F i, sobretot, les mesures posteriors, com ara la LOAPA.

Les eleccions a Euskadi no tenen per què modificar substancialment aquesta anàlisi, malgrat la innegable incidència que la política basca té sobre l'estatal. La jornada del 30 de novembre és, per damunt de tot, un reajust de les forces nacionalistes. I solament si el PSE hi obtingués la majoria i passés a governar es podria pensar en una situació veritablement nova per a la resta de l'estat. Potser per això les passes inicials de la pre-campanya basca són seguides amb una certa indiferència des de Madrid. Amb la relativa excepció dels socialistes, els partits estatals saben que no hi tenen res a fer. Atesos els resultats del 22 de juny i la situació actual, no hi ha perspectives clares de traure els socialistes del poder el 1990 per molts errors que aquests facin. S'ha de pensar de 1994 i, abans, cal situar-se bé. Aquesta obsessió és palesa per exemple en el PDP quan reclama el grup parlamentari propi o quan opta a la presidència de les dues Castelles per mitjà de dos homes forts: Rodolfo Martín Villa i Javier Rupérez.

Mentrestant, el PSOE continua sense destorbs seriosos la seva tossuda estratègia d'anar ocupant i controlant totes les àrees de poder possibles: poder central, governs autonòmics, sindicats, universitats, poder judicial, moviments culturals, etc. Això li dona cada vegada més una estructura burocràtica i funcional dirigida per un equip molt reduït que encapçala Alfonso Guerra. Tanmateix, cal fer atenció a la darrera disputa entre Alfonso Guerra i Miguel Boyer. Eliminat, almenys de moment, el corrent d'Izquierda Socialista, la fractura socialista podria produir-se per aquesta banda, és a dir, entre els socialdemòcrates purs o boyeristes amb fortes tendències liberals, i els guerristes, socialdemòcrates més durs i enemics mortals del liberalisme. Tots ells, no cal dir-ho, són fortament jacobinistes. Per alguna raó, Felipe González s'afanya a cridar l'atenció als uns i als altres i adreça la polèmica cap als òrgans col·legiats del PSOE. Ell sap millor que ningú que més d'una discussió d'aquest caire ha acabat malament. I que si les diferències creixen, poden amenaçar fins i tot l'equilibri intern entre les diverses famílies del PSOE que es troben en aquesta terra de ningú que es diu «felipisme». □

Javier Moscoso, més «dòcil» que Burón, i Alfonso Guerra.

l'acció policíaca que cal apartar o passar per sobre. Paral·lelament, l'administració de la justícia continua travessant un moment delicat. Al desgavell habitual dels assumptes judicials se suma ara una prolongació de la batalla per assumir una més gran influència dins d'aquest món. Així s'ha d'interpretar la substitució del fiscal general Luis Burón, un home amb criteris independents però amb una gestió farcida d'errors, per Javier Moscoso, molt més acostat al govern socialista.

El ministre de justícia, Fernando Ledesma, reconegué i abonà públicament aquesta dependència alhora legal i política. Tot plegat demostra una altra volta la capacitat del govern central d'actuar lliurement, sense uns frens exteriors visibles i eficaços. És possible que, en algun debat, com per exemple en el del Memoràndum de l'OTAN, es trobi incòmode, però en cap moment no ha vist perillar la seva política.

L'esperança dels petits

Arraconada la idea d'un gran bloc

creu que el panorama és tan confús que encara pot aspirar a traure algun resultat esperançador a les eleccions municipals del 1987 a fi d'obtenir la desitjada plataforma de llançament.

De fet, totes les maniobres de l'oposició a escala estatal són una tornada a començar: cal una plataforma, que pot ser el Grup Mixt, un territori, un grup parlamentari, un grapat d'alcaldes, el que sigui, per poder aspirar a crear una força que pugui pretendre desbancar el PSOE del poder. Des del 1982 cada procés electoral esdevé un intent per assolir aquesta primera base de partida, i en aquests termes es plantegen els primers moviments amb vista a les eleccions de l'any vinent. Cal reconèixer que, tal com rutllen les coses ara, l'oposició no té cap possibilitat d'amenaçar la preeminència socialista en l'administració autonòmica i municipal. Si de cas, el PSC podria perdre la batllia de Barcelona, cosa que confirmaria Convergència com l'única força capaç de resistir i fins i tot de fer retrocedir els socialistes. En aquest cas, és fàcil pronosticar que la dreta experimentaria una ordenació diferent a l'actual. És curiós el